

Vertrouwen in de politie

Methodologisch verslag

Sander Flight
Agnes van den Andel
Paul Hulshof

Vertrouwen in de politie

Methodologisch verslag

Amsterdam, 4 januari 2006

Sander Flight
Agnes van den Andel
Paul Hulshof

Met medewerking van:
NetQuestionnaires

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Onderzoeksopzet	3
1.2	Twee rapporten	3
2	Onderzoeksbeschrijving	4
	Geleerde lessen: respondenten over de vragenlijst	5
3	Uitkomsten 1: Vertrouwen in de politie	6
3.1	Directe meting vertrouwen	6
3.2	Indirecte meting vertrouwen	6
3.3	Geleerde lessen	8
4	Uitkomsten 2: Vertrouwen verklaard	10
5	Vervolgonderzoek	11
5.1	Vertrouwen beter meten	11
5.2	Vertrouwen beter verklaren	12
5.3	Afnemend vertrouwen of hogere eisen?	13
	Bijlage	
Bijlage 1	Vragenlijst en antwoorden (1 ^e meting)	16
Bijlage 2	Voorstel aangepaste vragenlijst	24
Bijlage 3	Waardering van respondenten	31

1 Inleiding

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft onderzoek laten uitvoeren naar vertrouwen van Nederlanders in de politie. De vragen die in het onderzoek centraal stonden, luiden: "Hoe groot is het vertrouwen van de burger in de politie, welke factoren zijn erop van invloed en wat kunnen de minister en de politie doen om het vertrouwen te vergroten?" Onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep heeft in de maand september 2005 een onderzoek uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op deze vragen.

1.1 Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit:

- Een *kwantitatief* onderzoek onder 500 burgers verspreid over heel Nederland met vragen naar het vertrouwen in de politie en naar factoren die daarop van invloed zouden kunnen zijn. Ook is letterlijk gevraagd wat de politie en de regering zouden moeten doen om meer vertrouwen te krijgen.
- Een *kwantitatief* onderzoek. We hebben twaalf burgers uitgebreid aan de tand gevoeld over hun vertrouwen in de politie in individuele telefonische interviews. Daarnaast hebben we in een groepsgesprek, waar ook medewerkers van het ministerie bij aanwezig waren, met acht burgers een avond lang doorgepraat over het onderwerp. Tot slot hebben we telefonisch gesproken met negen politiemensen uit vier verschillende korpsen over vertrouwen in de politie en over de (on)wenselijkheid van invloed van burgers op het politiewerk.

1.2 Twee rapporten

Het onderzoek heeft geleid tot twee rapporten. Enerzijds is er een rapport verschenen waarin de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek zijn opgeschreven. Dat rapport is vooral geschreven voor beleidsmakers. Daarnaast is er dit onderzoeksrapport met een meer theoretische verhandeling over vertrouwen. Ook bevat dit rapport de gebruikte vragenlijst en tabellen. Onderzoek naar vertrouwen is 'hot', maar op dit moment is het onderzoek nog vrij versnipperd en leiden inzichten uit het ene onderzoek nog niet tot aanscherping van vervolgonderzoek. Wij hopen met dit onderzoeksrapport een bijdrage te kunnen leveren aan die (academische) discussie en een aanzet te geven tot verder onderzoek naar vertrouwen in de politie.

2 Onderzoeksbeschrijving

Om het mogelijk te maken dit onderzoek te reproduceren, wordt hieronder stap voor stap beschreven hoe het onderzoek is verricht.

Vragenlijst

De vragenlijst is geconstrueerd met als basis de onderzoeksvragen die het Ministerie beantwoord wilde hebben. Voor zover mogelijk is gebruik gemaakt van bestaand onderzoek, zoals de PMB (voor de vragen over tevredenheid). De lijst is getest (een papieren versie) door twee willekeurige personen. Daarna is de lijst door NetQuestionnaires ingeprogrammeerd voor afname via internet.

Steekproef

De steekproef is getrokken door NetQuestionnaires uit een bestand met e-mail adressen van mensen die bereid zijn om mee te doen aan internetonderzoek. Deze mensen krijgen een vergoeding. Als het de bedoeling is om dit soort onderzoek regelmatig te gaan houden, kan het de moeite lonen een eigen panel op te bouwen of een andere manier van respondentenselectie te hanteren. Maar omdat dit onderzoek onder grote tijdsdruk moest worden afgerond, is gekozen voor aanschaf van dit bestaande bestand. Daarnaast bood dit de mogelijkheid een landelijk representatieve steekproef te trekken (regio's, leeftijd, sekse).

Dataverzameling

Omdat er grote tijdsdruk stond op het onderzoek, is aan de respondenten gevraagd de lijst binnen een week in te vullen. Het grootste gedeelte heeft dat ook gedaan. Daarna is een rappel gemaild aan degenen die de lijst nog niet hadden ingevuld. Na twee weken is de vragenlijst 'gesloten' en zijn de data opgehaald van de server en omgezet naar een SPSS bestand voor de verdere analyses.

Databewerking

Het databestand heeft een aantal bewerkingen ondergaan om het geschikt te maken voor de analyses. Ten eerste zijn enkele 'open antwoorden' achteraf in categorieën ingedeeld om kwantitatieve overzichten te kunnen maken. Daarnaast is voor elke variabele vastgesteld of er waarden als *missing value* moesten worden beschouwd en (indien dat het geval was) toegekend. Tot slot zijn op basis van de postcodes gemeentenaam, regio en inwonertal toegevoegd.

Data-analyse

Er zijn factoranalyses (PCA) uitgevoerd om te bezien in hoeverre blokjes vragen met elkaar samenhangen. Hierover is in het inhoudelijke en elders in dit rapport geschreven. Daarnaast zijn regressieanalyses uitgevoerd om te achterhalen welke factoren samenhangen met vertrouwen in de politie, zowel 'in het algemeen' als 'in de buurt'. De uitkomsten hiervan zijn ook in het inhoudelijke en in dit rapport verwerkt.

Geleerde lessen: respondenten over de vragenlijst

Vragenlijst positief gewaardeerd

Aan het eind van de vragenlijst kregen respondenten de ruimte om een opmerking te maken over het onderzoek zelf: 47 hebben dit gedaan. De meeste mensen (30) reageerden door nog een afsluitende inhoudelijke opmerking te maken. Bijvoorbeeld dat er meer blauw op straat moet komen of dat ze hopen dat de regering luistert naar de uitkomsten van het onderzoek. Daarnaast maakten 18 mensen een opmerking over de vragenlijst zelf. Daarbij zaten 14 positieve reacties (interessant, duidelijk, erg leuk, goed dat dit gebeurt, goede vragen deze keer, fijne enquête) en 3 negatieve reacties (foute enquête, eenzijdig, teveel). De letterlijke reacties staan in bijlage 3.

Al met al komt het beeld naar voren dat de meeste mensen het een prettige, goede en nuttige enquête vonden. Dat betekent dat de lijst qua soort vragen, vorm en lengte niet hoeft te veranderen.

Stellingen kritisch bekijken

In de focusgroep bleek dat sommige stellingen over de politie te algemeen van aard waren. Dit gold vooral voor: 'De politie discrimineert niet' en 'De politie zal de klus wel klaren'. Men vond het moeilijk om dit soort vragen te beantwoorden omdat het niveau waar het over gaat onduidelijk is. Als er één politieman of -vrouw is die discrimineert, moet je het dan meteen oneens zijn met de stelling? Of gaat het om de gemiddelde politiefunctionaris? En als je niet van de politie verwacht dat ze 'de klus zullen klaren' (omdat de politie dit niet in haar eentje *kan*), moet je het dan oneens zijn met de stelling? Dit soort verwarring zou vermeden moeten worden. Daarom zijn de stellingen die in de nieuwe vragenlijst worden voorgesteld kritisch bekeken.

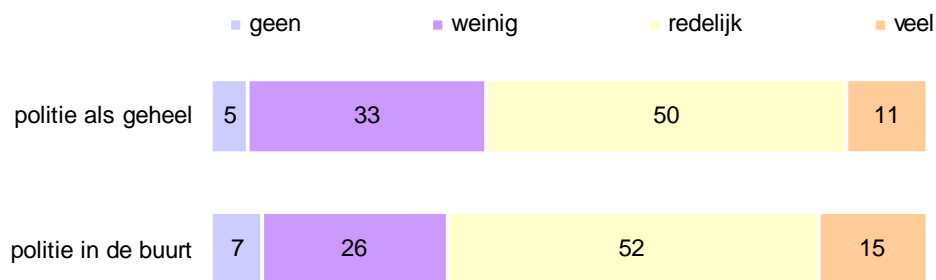
3 Uitkomsten 1: Vertrouwen in de politie

Vertrouwen in de politie is in Nederland nog niet zo lang onderwerp van onderzoek. Dat betekent dat er nog geen uitgewerkt meetinstrumentarium voor handen was en daarom is een belangrijk deel van het onderzoek gewijd aan het meten van vertrouwen in de politie. Dat hebben we op twee manieren gedaan: direct en indirect.

3.1 Directe meting vertrouwen

Allereerst hebben we letterlijk gevraagd naar het vertrouwen in de politie. Daarbij hebben we onderscheid gemaakt tussen de politie als geheel en de politie in de eigen woonbuurt.

Figuur 3.1 Vertrouwen in de politie en vertrouwen in de politie in de eigen buurt (%)

Een toelichting op deze uitkomsten staat in het beleidsrapport. Opvallend is in elk geval dat de antwoorden voor 'politie in de buurt' meer gepolariseerd zijn dan voor 'politie als geheel'. Het aantal mensen met 'veel', maar ook het aantal mensen met 'geen' vertrouwen is groter in de buurt dan in het algemeen. Dit is iets om rekening mee te houden bij het bespreken van vertrouwen in de politie: het is niet een algemeen fenomeen dat op alle niveaus gelijkwaardig is. Mensen maken tenminste onderscheid tussen de politie in hun buurt en de politie als geheel.

3.2 Indirecte meting vertrouwen

Naast de hierboven behandelde letterlijke vraag naar vertrouwen, hebben we vertrouwen geoperationaliseerd als een *latente variabele*. Vertrouwen is in deze optiek een concept dat je – net als intelligentie – niet kan meten met behulp van één enquêtevraag, maar met een aantal verschillende vragen (*proxies*). In deze eerste meting hebben we gekozen voor zeven stellingen:

"Hieronder ziet u een aantal stellingen. Deze gaan over de politie in Nederland. Geeft u alstublieft weer aan in welke mate u het eens of oneens bent met elke stelling.

- De politie is niet omkoopbaar
- De politie discrimineert niet
- De politie is eerlijk
- Je kunt op de politie rekenen
- De politie werkt netjes volgens de regels
- De politie is één van ons
- De politie zal de klus wel klaren

De respondenten konden antwoord geven op een 4-puntsschaal van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens' of 'geen mening'. De antwoorden op de zeven stellingen bleken samen een factor te vormen, met de volgende factorladingen:

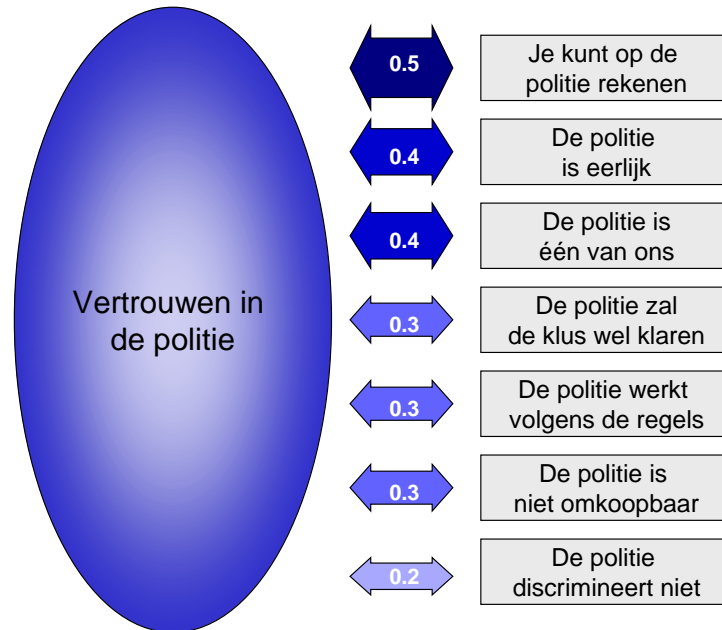
<i>Principale Componenten Analyse</i>	<i>factorlading</i>
De politie is eerlijk	,87
Je kunt op de politie rekenen	,83
De politie werkt netjes volgens de regels	,82
De politie zal de klus wel klaren	,81
De politie discrimineert niet	,81
De politie is één van ons	,79
De politie is niet omkoopbaar	,70

De totale verklaarde variantie van deze factor is 65 procent, wat naar sociaal-wetenschappelijke maatstaven redelijk hoog is. Met andere woorden: de zeven stellingen hebben zoveel met elkaar te maken dat je ze als uitingen van één en hetzelfde onderliggende concept kan beschouwen.

Vervolgens is de samenhang tussen de zeven stellingen en het vertrouwen in de politie (de directe vraag) berekend. Daarbij is in eerste instantie gekozen voor de vraag over vertrouwen in de politie 'in het algemeen'. In de figuur hieronder staan de correlatiecoëfficiënten; een maat voor de samenhang tussen twee variabelen¹.

Noot 1 Als twee variabelen volledig positief met elkaar samenhangen (dus identiek zijn), heeft de coëfficiënt de waarde +1. Als de twee variabelen volledig onafhankelijk zijn (en dus helemaal niets met elkaar gemeenschappelijk hebben), is de correlatie 0. Er kan ook sprake zijn van een negatieve samenhang (hoe hoger je scoort op variabele 1, hoe lager je scoort op variabele 2). In het geval van maximale negatieve samenhang is de coëfficiënt -1.

Figuur 3.2 Samenhang tussen vertrouwen in de politie en zeven stellingen over de politie (correlatiecoëfficiënten)

Het blijkt dat de zeven gekozen aspecten allemaal samenhangen met vertrouwen in de politie. Maar de samenhang is niet overal even sterk. Vertrouwen in de politie hangt vrij sterk samen met:

- Je kunt op de politie rekenen;
- De politie is eerlijk;
- De politie is één van ons.

Kennelijk is vertrouwen in de politie dus vooral een zaak van betrouwbaarheid, eerlijkheid en gelijkwaardigheid. De samenhang met de vier andere aspecten (klus klaren, volgens regels, omkoopbaar, discrimineert) is minder sterk.

3.3 Geleerde lessen

We weten dat vertrouwen in de politie vooral te maken heeft met betrouwbaarheid, eerlijkheid en gelijkwaardigheid. Maar in de literatuur over vertrouwen worden nog veel meer concepten genoemd die iets te maken zouden kunnen hebben met vertrouwen in de politie:

- legitimiteit,
- gezag,
- tevredenheid,
- respect,
- geloofwaardigheid,
- bekendheid,
- nabijheid,
- vertrouwdheid.

Het is mogelijk om in volgende metingen steeds enkele vragen te stellen die dit soort concepten meten. Daarmee kan vertrouwen nog beter worden geïd. De ervaring van deze eerste meting leert ons dat de vragen niet te algemeen moeten zijn. Bijvoorbeeld de stelling "De politie zal de klus wel klaren" werd door veel respondenten als te algemeen beschouwd. Sommigen antwoordden hier 'nee' op, maar bedoelden daarmee niet altijd dat de politie haar werk niet goed zou doen. Sommige respondenten zeiden 'nee' omdat ze dit ook helemaal niet van de politie verwachtten. Het zou daarom beter zijn geweest om een stelling als de volgende voor te leggen: "De politie doet wat ze moet doen." Bij dit soort stellingen moet het niveau en het doel van de stelling dus volstrekt helder zijn.

Niveau

We weten op basis van dit (en eerder) onderzoek, dat vertrouwen in de politie geen algemeen geldend concept is. Op lokaal niveau ('in de buurt') zijn de meningen meer verdeeld dan in het algemeen: de positieve groep is groter, maar ook de negatieve groep. Daarom is het noodzakelijk het niveau waar de vraag betrekking op heeft helder te maken. De algemene vraag kan overigens wel dienst doen als uiteindelijke doelvariabele. Als bijvoorbeeld zou worden gekozen voor de wijkagent als degene die het vertrouwen in de politie moet opkrikken, dan zou dat uiteindelijk ook moeten doorwerken in de algemene vraag.

4 Uitkomsten 2: Vertrouwen verklaard

Het was niet alleen de bedoeling van dit onderzoek om uit te vinden hoe groot het vertrouwen in de politie is en waar vertrouwen uit is opgebouwd. Het was ook de bedoeling om te weten te komen aan welke knoppen we moeten draaien om het vertrouwen in de politie te vergroten. Om die vraag te beantwoorden is een regressieanalyse uitgevoerd. De verklarende variabelen die in dit model zijn opgenomen (en dus het vertrouwen zouden *kunnen* beïnvloeden), zijn alle onderwerpen die in de vragenlijst² zijn opgenomen:

- persoonlijke kenmerken: leeftijd, sekse en grootte van de gemeente waar men woont;
- opinie over maatschappelijke ontwikkelingen³;
- media algemeen; welke krant leest men, welke zender kijkt men?;
- media specifiek: ziet men vaak berichtgeving over de politie in de media en zo ja, is dat positief of negatief?;
- contacten met anderen: praat men vaak over de politie met anderen, bijvoorbeeld op feestjes? En zo ja, zijn dat voornamelijk positieve of negatieve gesprekken?;
- kennis van en oordeel over prestatieafspraken;
- oordeel over invloed op de politie: wil men invloed hebben en zo ja, op welke manier en op welk niveau (wijk, gemeente, land)?;
- contact met politie en tevredenheid over dat contact.

Het blijkt dat er vijf variabelen in de regressievergelijking worden opgenomen:

<i>Coëfficiënten</i>	β	<i>sign.</i>
Praat vaak positief over de politie in gesprekken	.34	,000
Ziet vaak positieve berichten over politie in de media	.20	,000
Heeft negatief contact gehad met de politie	- .19	,000
Positief over ontwikkeling maatschappij	.15	,007
Woont in één van de vier grootste steden	-.12	,023

(Methode: Stepwise regressie analyse).

De verklarende kracht van het model (adjusted R^2) is 32 procent. In het volgende hoofdstuk doen we enkele suggesties voor het vergroten van de verklarende kracht.

Noot 2 De vragenlijst zelf inclusief de antwoorden staat in de bijlage.

Noot 3 Over de maatschappelijke ontwikkelingen zijn vijf afzonderlijke vragen gesteld. Deze bleken in twee factoren te kunnen worden gebundeld. De eerste factor ging over de ontwikkeling van de criminaliteit en werd gevormd door de combinatie van "Er wordt steeds meer criminaliteit gepleegd in Nederland" en "De samenleving wordt ieder jaar gewelddadiger". De tweede factor werd gevormd door de stellingen "Mensen hebben meer besef van normen en waarden", "Ik heb vertrouwen in mensen" en "Mensen voelen zich steeds veiliger". In de regressieanalyse zijn beide factoren gebruikt in plaats van de afzonderlijke vragen.

5 Vervolgonderzoek

5.1 Vertrouwen beter meten

De cruciale doelvariabele waar het in dit onderzoek om draait, is het vertrouwen van burgers in de politie. We hebben in deze eerste meting zoals gezegd zeven stellingen over aspecten van vertrouwen voorgelegd en ontdekt dat vertrouwen in de politie vooral te maken heeft met:

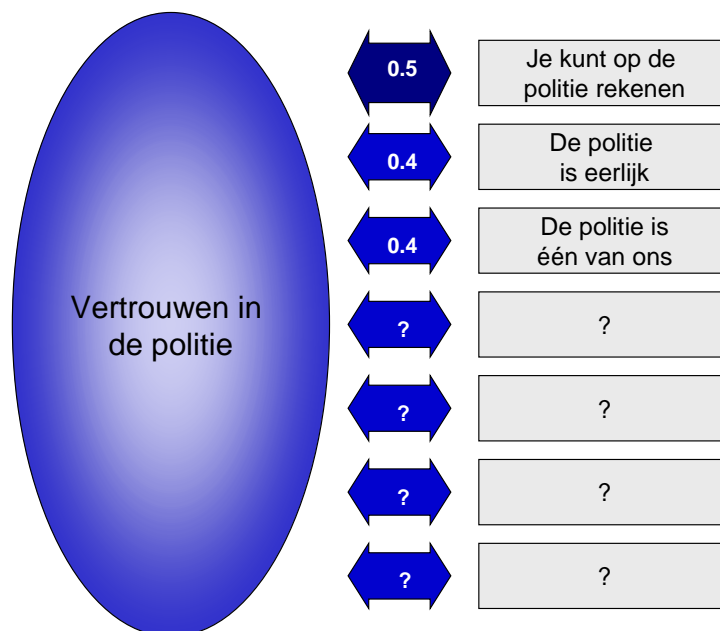
- betrouwbaarheid ("Je kunt op ze rekenen"),
- eerlijkheid ("De politie is eerlijk")
- gelijkwaardigheid ("De politie is één van ons").

Vertrouwen heeft minder te maken met:

- effectiviteit ("De politie zal de klus wel klaren"),
- regelnavolging ("De politie werkt volgens de regels")
- omkoopbaarheid ("De politie is niet omkoopbaar")
- discriminatie ("De politie discrimineert niet").

Als we dit doorvoeren in het schema uit het vorige hoofdstuk, komen we tot onderstaand overzicht. Dit is het model waar we vanaf de volgende meting mee verder kunnen gaan, met als doel de vraagtekens in te vullen met behulp van nieuwe vragen.

Figuur 5.1 Vertrouwen in de politie meten - startpunt voor vervolgonderzoek

Wij denken dat de volgende onderwerpen/stellingen een interessante aanvulling zouden kunnen vormen op het vertrouwen. Helaas is het niet mogelijk alle stellingen in één vragenlijst op te nemen – dan zou het aantal vragen veel te groot worden. Daarom maken wij in ons voorstel voor een nieuwe vragenlijst een keuze uit onderstaande onderwerpen. In volgende metingen kan dan de hele lijst worden 'afgewerkt':

- *Legitimiteit*
De politie is rechtvaardig;
De politie houdt zich bezig met zaken die burgers belangrijk vinden;
De politie gaat verstandig om met de macht die ze hebben.
- *Gezag*
De politie heeft voldoende gezag;
Als de politie zegt dat iets niet mag, dan moet je je daaraan houden.
- *Respect*
De politie verdient respect;
De politie behandelt de burger met respect.
- *Dialog*
De politie neemt de burger serieus;
De politie is niet toegankelijk.
- *Irritatie*
De politie richt zich teveel op het aanpakken van kleine overtreeders;
De politie moet zware criminaliteit meer bestrijden.

Deze concepten hebben allemaal waarschijnlijk wel iets te maken met het vertrouwen in de politie. Of andersom: vertrouwen heeft iets te maken met deze concepten.

Vertrouwen als latent concept

We moeten waarschuwen voor al te hooggespannen verwachtingen: omdat vertrouwen zo'n complex begrip is, zullen we waarschijnlijk nooit op basis van één ultieme enquêtevraag precies kunnen meten hoe het zit. Aanverwante begrippen zoals geloofwaardigheid, macht, gehoorzaamheid en respect moeten ook in de meting worden betrokken. Maar dat opent ook altijd weer de discussie over het meetinstrument zelf: hoe je het operationaliseert, bepaalt voor een deel wat eruit komt.

Maar dat wil niet zeggen dat dit soort onderzoek geen zin heeft. Door te zoeken naar een juiste operationalisatie van vertrouwen, kan in elk geval worden voorkomen dat er op de verkeerde paarden wordt gewed. Na een aantal metingen moet het toch mogelijk zijn een batterij vragen op te stellen, waarmee vertrouwen in de politie op betrouwbare en valide wijze kan worden gemeten. Dat instrument kan dan vervolgens worden ingezet om bij te houden of bepaalde acties van de politie of anderen (zoals de beide ministeries) het vertrouwen positief beïnvloeden.

5.2 Vertrouwen beter verklaren

Hierboven ging het om de vraag hoe we vertrouwen in de politie beter kunnen meten. Daarnaast willen we natuurlijk ook weten hoe vertrouwen in de politie kan worden vergroot. Om met zekerheid te kunnen zeggen waar vertrouwen in de politie van afhangt, zal de verklaarde variantie van het model dat we hebben opgesteld omhoog moeten. De huidige 32 procent verklaarde variantie is niet slecht voor een eerste meting, maar laat nog altijd 68 pro-

cent onverklaarde variantie over.⁴ Kennelijk zijn er nog andere factoren die in dit verkennende onderzoek niet aan bod zijn gekomen.

Op basis van de vragen die in deze eerste meting zijn gesteld, lukt dat echter zeker niet. Ongetwijfeld kunnen we enkele procenten verklarende kracht winnen door vragen iets anders te formuleren, maar het is niet realistisch te verwachten dat hierdoor een grote hoeveelheid verklarende kracht zal worden gewonnen. Er moet dus iets heel anders gebeuren.

Verbreiding naar persoonskenmerken

Vervolgonderzoek zich volgens ons dan ook het beste op verklaringen van een geheel andere orde moeten richten. Het is bijvoorbeeld best mogelijk dat vertrouwen in de politie tot op bepaalde hoogte afhangt van persoonskenmerken. In de psychologie onderscheidt men er vijf: negatieve emotionaaliteit, extraversie, openstaan, altruïsme en consciëntieus. Dat zijn variabelen op een 'niveau' dat in deze eerste meting nog ontbrak en daarom kan het goed zijn hier vragen over te stellen.

Het nadeel van dit psychologische niveau is overigens wel dat de overheid er maar weinig invloed op heeft. Want hoe zorg je er als overheid voor dat mensen meer open gaan staan voor nieuwe ervaringen? Toch is het relevant om te weten: als zou blijken dat vertrouwen in de politie eigenlijk een persoonskenmerk is, is het niet erg realistisch als de overheid hier grote veranderingen in wil aanbrengen. En dat inzicht is ook pure winst.

Verdieping op wat er toe doet

Naast het toevoegen van 'nieuwe' factoren, is het ook de bedoeling om in volgende metingen beter grip te krijgen op de factoren waarvan we nu vermoeden dat ze er toe doen. We weten bijvoorbeeld dat negatief gepraat over de politie (bijv. op feestjes) niet bijdraagt aan meer vertrouwen in de politie. Maar wat moet je daar als overheid mee?

Ten eerste wil je weten hoe het causale verband precies loopt: krijgt men minder vertrouwen door de negatieve praatjes, of leidt een gebrek aan vertrouwen tot negatieve praatjes? In het laatste geval zijn de gesprekken geen oorzaak, maar een gevolg van het gebrek aan vertrouwen in de politie. Dat moet uitgezocht worden voordat geïnvesteerd wordt in dit aspect. Daarnaast is het interessant om dieper in te gaan op de gesprekken zelf. In dit onderzoek is dat noodgedwongen nog vrij beperkt gebeurd, maar de data lenen zich nog voor verdere analyses. Er is namelijk ook gevraagd wat men precies bespreekt? Nog niet gevraagd is waar die gesprekken op gebaseerd zijn: algemene beelden of persoonlijke ervaringen? En als het persoonlijke ervaringen zijn: hoe recent zijn deze? Daarover worden in de nieuwe vragenlijst die wij voorstellen wel vragen gesteld. Hetzelfde geldt voor de andere 'verklarende' factoren.

5.3 Afnemend vertrouwen of hogere eisen?

Als het waar is dat het vertrouwen in de politie momenteel minder groot is dan vroeger, dan zijn daar twee mogelijke oorzaken voor. Enerzijds is het mogelijk dat het vertrouwen is afgenomen. Dat ligt het meest voor de hand: als de politie momenteel de foute dingen doet volgens de burgers, lijkt het

Noot 4 Een verklaarde variantie van 100% zal in de sociale wetenschappen overigens nooit worden gehaald. Een verhoging naar 50% zou al een heel goed resultaat zijn.

logisch dat dit leidt tot een afname van het vertrouwen. Het extreem lage vertrouwen dat men in 1997 in de Belgische politie had wordt bijvoorbeeld door velen verklaard onder verwijzing naar de Dutroux-affaire. In dat soort gevallen is het ook logisch dat de politie haar werk anders moet gaan doen, als ze het vertrouwen wil terugwinnen.

Maar het is ook mogelijk dat de politie volgens een andere maatstaf wordt beoordeeld dan vroeger. Als men nu andere prestaties van de politie verwacht, kan dat leiden tot een afname van het vertrouwen, *zonder dat de politie iets anders is gaan doen*. Het lijkt wellicht lood om oud ijzer (want het resultaat is gelijk), maar dat is het niet. In het tweede geval is het namelijk maar de vraag of de politie de aangewezen instantie is om van te verwachten dat zij het vertrouwen weer terug gaat winnen.

Praktische consequenties

De discussie over prestatieafspraken is een goed voorbeeld van dit dilemma. Eén van de doelen van de prestatieafspraken is het werk van de politie meetbaar en vergelijkbaar te maken. Het lijkt logisch dat korpsen die de prestatieafspraken halen, een hogere waardering krijgen van burgers.

Maar misschien pakt het in de praktijk wel heel anders uit. Op basis van onze gesprekken met politiemensen en burgers blijkt dat sommigen de contracten zien als een vorm van 'burgertje pesten'. Of dat beeld klopt of niet, doet niet echt terzake: het effect is negatief.

Wellicht is het mogelijk indicatoren zodanig uit te kiezen dat ze enerzijds aanzetten tot beter functioneren van de politie (meer vertrouwen verdienen) en anderzijds bijdragen aan een positief beeld van de politie (de meetlat anders neerleggen). Welke indicatoren dat zouden kunnen zijn, kan op basis van dit onderzoek niet worden gezegd, maar het is een interessante invalshoek voor verder onderzoek.

Bijlage

Bijlage 1 Vragenlijst en antwoorden (1^e meting)

Voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken voeren wij een onderzoek uit onder de Nederlandse bevolking. Wij stellen het erg op prijs als u mee wilt doen aan het onderzoek.

Kunt u hieronder aangeven in welke mate u het eens of oneens bent met elke stelling?

- Er wordt steeds meer criminaliteit gepleegd
- Mensen hebben meer besef van normen en waarden dan vroeger
- Ik heb vertrouwen in mensen
- De samenleving wordt ieder jaar gewelddadiger
- Mensen voelen zich steeds veiliger

	helemaal oneens	oneens	eens	helemaal eens	nvt/ weet niet
stelling 1	1	11	48	39	1
stelling 2	25	61	8	3	3
stelling 3	5	40	46	4	4
stelling 4	2	12	50	36	1
stelling 5	25	65	7	2	1

Hieronder ziet u nog een aantal stellingen. Deze gaan over de politie in Nederland. Geeft u alstublieft weer aan in welke mate u het eens of oneens bent met elke stelling.

- 1 De politie is niet omkoopbaar
- 2 De politie discrimineert niet
- 3 De politie is eerlijk
- 4 Je kunt op de politie rekenen
- 5 De politie werkt netjes volgens de regels
- 6 De politie is één van ons
- 7 De politie zal de klus wel klaren

	helemaal oneens	oneens	eens	helemaal eens	nvt/ weet niet
stelling 1	1	11	48	39	1
stelling 2	25	61	8	3	3
stelling 3	7	44	36	6	8
stelling 4	9	46	35	5	5
stelling 5	6	49	32	5	8
stelling 6	8	42	39	5	6
stelling 7	9	57	26	3	6

Hieronder volgen enkele vragen over het vertrouwen in de politie. Geeft u per vraag aan hoeveel vertrouwen u heeft.

1. Hoeveel vertrouwen heeft u in de Nederlandse politie?
2. Hoeveel vertrouwen heeft u in de politie bij u in de buurt?
3. Hoeveel vertrouwen heeft u in de bijdrage van de regering aan de veiligheid in Nederland?
4. Ter vergelijking willen we ook graag weten hoeveel vertrouwen u heeft in

de Duitse politie?
 5. En hoeveel vertrouwen heeft u in de Belgische politie?

	geen	weinig	redelijk	veel	geen mening
vraag 1	5	33	50	11	1
vraag 2	7	25	51	15	2
vraag 3	10	47	35	6	2
vraag 4	2	5	29	22	42
vraag 5	4	19	26	9	43

Wat zou de politie moeten doen om uw vertrouwen in de politie te vergroten?

(Open antwoord)

Wat zou de regering moeten doen om uw vertrouwen in de politie te vergroten?

(Open antwoord)

Wist u dat de Minister van Binnenlandse Zaken prestatieafspraken heeft gemaakt met de Nederlandse politie?

	ja	nee	weet niet
vraag	48	52	0

Zo ja, wat vindt u van het feit dat de Minister prestatieafspraken heeft gemaakt met de Nederlandse politie?

(N = 221; alleen mensen die weten van de prestatieafspraken)

	zeer negatief	negatief	positief	zeer positief
	22	35	33	10

Ook de mening van de burgers wordt meegenomen in de prestatieafspraken. Zo gaat één van de prestatieafspraken over het vergroten van de tevredenheid van burgers bij het laatste politiecontact. Wat vindt u hiervan?

	zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
	2	6	63	24	6

Weet u over welke onderwerpen prestatieafspraken zijn gemaakt? U kunt hier meerdere onderwerpen noemen.

(Open antwoord – Percentages gebaseerd op het aantal mensen dat een antwoord gaf; N = 134)

Aantal bekeuringen/bonnen/boetes/verbalen	56%
Oplossingspercentages	16%
Criminaliteit omlaag	5%
Verkeersovertredingen	4%
Iets anders	19%
Totaal	100%

Waar vindt u dat met de politie prestatieafspraken over gemaakt moeten worden? U kunt hier meerdere onderwerpen noemen.

(Open antwoord – percentages gebaseerd op het aantal mensen dat een antwoord gaf; N = 355)

Oplossen belangrijke misdrijven	10%
Veiligheid/criminaliteit	10%
Snel aanwezig na melding	5%
Zware criminaliteit	5%
Kleine criminaliteit	3%
Iets anders (zie bijlage)	67%
Totaal	100%

Hoe vaak leest of ziet u iets in de media (krant, televisie, tijdschriften) over de politie?

zeer weinig	weinig	veel	zeer veel	geen mening
5	41	40	9	4

Waar gaan deze berichten meestal over?

(Open antwoord – Percentages gebaseerd op het aantal mensen dat een antwoord gaf; N = 407)

Criminaliteit	16%
Blunders,fouten, wangedrag, misstanden, corruptie	11%
Aanhoudingen	6%
Ongelukken	4%
Optreden	3%
Iets anders	60%
Totaal	100%

Zijn deze berichten meestal positief of negatief?

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
2	40	28	1	29

Heeft u in uw familie- of kennissenkring gesprekken over de politie, bijvoorbeeld op verjaardagfeestjes?

1=weinig	2	3	4	5 = veel	geen mening
47	19	20	8	7	0

Waar gaan deze gesprekken meestal over?

(Open antwoord – Percentages gebaseerd op het aantal mensen dat een antwoord gaf; N = 287)

Bekeuringen, boetes	11%
Flauwekul bekeuringen, paar km. te hard rijden, onzin controles	8%
Familie/kennis werkt zelf bij de politie	5%
Iets anders	76%
Totaal	100%

Wordt er in die gesprekken meestal positief of negatief over de politie gesproken?

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
9	51	13	1	25

De politie heeft verschillende taken. We noemen er hieronder een aantal op. Wij vragen u om een inschatting te geven van de tijd die de politie volgens u besteed aan elke taak. U kunt maximaal 100% verdelen:

In de tabel staan de gemiddelde percentages over alle respondenten:

1. Criminelen opsporen en arresteren	21%
2. Hulpverlening (bijv. bij ongelukken)	20%
3. Administratief werk op het bureau	24%
4. Bekeuringen uitdelen voor te hard rijden	26%
5. Andere taken	10%

Heeft u de afgelopen twaalf maanden wel eens contact gehad met de politie in uw woonplaats?

ja	nee
50	50

<Selectie: heeft contact gehad>

Welk oordeel heeft u over de politie bij die gelegenheid? Bent u...

(N=231)

Opmerking: Als u meerdere keren contacten heeft gehad, vul dan de vragen in voor het laatste contact.

zeer ontevreden	ontevreden	tevreden	zeer tevreden	geen mening
9	32	49	10	0

Heeft dit uw vertrouwen in de politie positief of negatief beïnvloed?

(N=231)

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
7	33	39	7	15

Dan stellen we u nu een paar vragen over de invloed van burgers op het werk van de politie.

Wilt u zelf meedenken over de problemen die de politie aan moet pakken?

ja	nee	weet niet
64	13	23

Waarom <wel/niet>?

<vraag aangeboden op basis van antwoord bij vorige vraag>
(Open antwoord)

<Selectie: wil meedenken>

Kunt u hieronder aangeven over welke problemen u zou willen meedenken?

U kunt meerdere antwoorden geven.

1. Problemen in uw wijk
2. Problemen in uw gemeente
3. Problemen in Nederland

(N=293)

	nee	ja
in uw wijk	29	71
in uw gemeente	40	60
in Nederland	45	55

Welke manier van inspraak spreekt u het meest aan:

1. Meedoen aan een enquête over veiligheidsproblemen in uw wijk;
2. Elke wijk heeft een eigen wijkbudget om veiligheidsproblemen mee aan te pakken;
3. Zitting nemen in een burgerpanel om mee te praten over problemen op het gebied van veiligheid in uw gemeente;
4. Invloed hebben op de keuze voor een nieuwe wijkagent;
5. anders, nl.....

N=293

%

enquête	50
wijkbudget	10
burgerpanel	32
wijkagent kiezen	4
anders, nl...	4

<Einde selectie: wil meedenken>

Heeft u wel eens de behoefte gehad om invloed uit te oefenen op het politiewerk?

ja	nee	weet niet
52	38	9

<Selectie: heeft wel eens behoefte gehad aan invloed>

Naar aanleiding waarvan had u behoefte om invloed uit te oefenen?
(Open antwoord)

[De totale groep van 500 respondenten werd hier in twee gelijke helften verdeeld. De ene helft kreeg het eerste bericht te lezen. De andere helft kreeg het tweede bericht. De vervolgvragen zijn voor iedereen identiek.]

Hieronder staat een bericht uit de krant. Leest u dit bericht alstublieft door. Daarna stellen wij u er een vraag over.

Bericht1: "Politie komt vaker en beter in actie" (foto van Minister Remkes)

Minister Remkes (Binnenlandse Zaken) heeft gisteren bekend gemaakt dat de meeste politiekorpsen voldoen aan het prestatiecontract. Dit is een contract dat ze met Justitie en Binnenlandse Zaken hebben afgesloten.

Dit blijkt uit een recente rapportage over het prestatiecontract, waarbij de politie een van tevoren bepaald aantal zaken moet oplossen. De indicatoren zijn ondermeer: tevredenheid van burgers, beschikbaarheid van politie, het aantal staandehoudingen en het aantal bij het OM aangeleverde verdachten. De kwaliteit van politiewerk is goed te vatten in deze prestatie-indicatoren. Het afrekenen van korpsen op deze prestatie-indicatoren verhoogt de kwaliteit van het politiewerk. Het prestatiegericht werken heeft geleid tot een goede balans tussen repressie (verdachten aanhouden, bekeuren, onderzoeken) en de aanwezigheid van blauw op straat. Agenten op straat vertalen zich niet in aantallen processen-verbaal, maar zijn uit preventief opzicht wel van belang. Daarom zijn de agenten ook nadrukkelijk in de wijk aanwezig.

Bericht 2: "Politie komt vaker en beter in actie" (foto van korpschef Van Uden)

Korpschef Van Uden (politieregio Gelderland-Zuid) heeft gisteren bekend gemaakt dat de meeste politiekorpsen voldoen aan het prestatiecontract. Dit is een contract dat ze met Justitie en Binnenlandse Zaken hebben afgesloten.

Dit blijkt uit een recente rapportage over het prestatiecontract, waarbij de politie een van tevoren bepaald aantal zaken moet oplossen. De indicatoren zijn ondermeer: tevredenheid van burgers, beschikbaarheid van politie, het aantal staandehoudingen en het aantal bij het OM aangeleverde verdachten. De kwaliteit van politiewerk is goed te vatten in deze prestatie-indicatoren. Het afrekenen van korpsen op deze prestatie-indicatoren verhoogt de kwali-

teit van het politiewerk. Het prestatiegericht werken heeft geleid tot een goede balans tussen repressie (verdachten aanhouden, bekeuren, rechercheren) en de aanwezigheid van blauw op straat. Agenten op straat vertalen zich niet in aantallen processen-verbaal, maar zijn uit preventief opzicht wel van belang. Daarom zijn de agenten ook nadrukkelijk in de wijk aanwezig.

Bericht 1, N=247

1. Hoeveel vertrouwen heeft u na het lezen van dit fragment in de politie?

2. Hoeveel vertrouwen heeft u na het lezen van dit fragment in de minister van Binnenlandse Zaken?

	geen	weinig	redelijk	veel	geen mening
vraag 1	14	34	45	4	4
vraag 2	3	30	47	14	6

Bericht 2, N=214

1. Hoeveel vertrouwen heeft u na het lezen van dit fragment in de politie?

2. Hoeveel vertrouwen heeft u na het lezen van dit fragment in de minister van Binnenlandse Zaken?

	geen	weinig	redelijk	veel	geen mening
vraag 1	3	30	47	14	6
vraag 2	9	37	44	3	7

Tot slot willen we nog wat vragen over uzelf stellen

Bent u een man of een vrouw?

man 50%
vrouw 50%

Wat is uw leeftijd?

Leeftijd varieert van een minimum van 14 tot een maximum van 78 jaar.
Gemiddelde: 42 jaar.

Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

Wij hebben deze gegevens nodig om te kunnen bepalen in welke deel van het land u woont.

.... (cijfers ingevuld)

Is er een dagblad dat u regelmatig leest?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Telegraaf 28%
De Volkskrant 11%
NRC Handelsblad 4%
Trouw 2%

Algemeen Dagblad	12%
Metro	30%
Spits	29%
Regionaal dagblad	50%
Ander dagblad	8%
Geen dagblad	11%

Naar welke televisiezender(s) kijkt u regelmatig?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Nederland 1	53%
Nederland 2	60%
Nederland 3	46%
RTL 4	70%
RTL 5	44%
RTL 7	43%
SBS 6	67%
Talpa	31%
Net 5	47%
Veronica TV	30%
Andere zender(s)	40%
Ik kijk (bijna) geen televisie	7%

Dit waren alle vragen. Hartelijk bedankt voor uw medewerking aan dit onderzoek.

Mocht u nog opmerkingen of vragen hebben, dan kunt u die hieronder kwijt.

(Open antwoord)

Bijlage 2 Voorstel aangepaste vragenlijst

Voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken voeren wij een onderzoek uit onder de Nederlandse bevolking. Wij stellen het erg op prijs als u mee wilt doen aan het onderzoek.

Kunt u hieronder aangeven in welke mate u het eens of oneens bent met elke stelling?

- Mensen hebben meer besef van normen en waarden dan vroeger
- Ik heb vertrouwen in mensen
- Mensen voelen zich steeds veiliger

//Hier zijn de twee stellingen die niet samen bleken te hangen met vertrouwen in de politie verwijderd ("Er wordt steeds meer criminaliteit gepleegd" en "De samenleving wordt ieder jaar gewelddadiger"). Dit zijn wel belangrijke onderwerpen, maar ze hangen niet samen met vertrouwen in de politie. Dit blokje leent zich er bij uitstek voor om onderwerpen te bevragen die op het moment van onderzoek relevant zijn.//

Hieronder ziet u nog een aantal stellingen. Deze gaan over de politie in Nederland. Geeft u alstublieft weer aan in welke mate u het eens of oneens bent met elke stelling.

- De politie is eerlijk
- Je kunt op de politie rekenen
- De politie is één van ons
- De politie doet dingen die burgers belangrijk vinden
- De politie heeft gezag
- De politie gaat goed om met de macht die ze hebben
- De politie verdient respect
- De politie neemt de burger serieus
- De politie moet zware criminaliteit meer bestrijden

helemaal oneens	oneens	eens	helemaal eens	nvt/ weet niet
--------------------	--------	------	------------------	-------------------

//De stellingen die nauwelijks met vertrouwen samenhangen zijn verwijderd en vervangen door nieuwe items die gezag, legitimiteit, respect, dialoog en irritatie meten.//

Hieronder volgen enkele vragen over het vertrouwen in de politie. Geeft u per vraag aan hoeveel vertrouwen u heeft.

- Hoeveel vertrouwen heeft u in de Nederlandse politie?
- Hoeveel vertrouwen heeft u in de politie bij u in de buurt?

geen	weinig	redelijk	veel	geen mening
------	--------	----------	------	-------------

//Hier zijn de vragen over vertrouwen in de regering, de Belgische en de Duitse politie verwijderd. We weten nu immers hoe groot dat vertrouwen is en het voegt weinig toe om dat opnieuw te meten.//

Wat zou de politie moeten doen om uw vertrouwen in de politie te vergroten?

- actiever blauw op straat
- beter luisteren
- zelf het goede voorbeeld geven
- meer bevoegdheden krijgen
- iets anders, namelijk...

//Bij de eerste meting was deze vraag helemaal open. Nu zijn de vier meest gegeven antwoorden als voorgecodeerde categorieën opgevoerd.//

//De vraag over wat de regering moet doen om het vertrouwen in de politie te vergroten is verwijderd, omdat dit niet veel nieuws opleverde na de vraag wat de politie moet doen.//

Wist u dat de Minister van Binnenlandse Zaken prestatieafspraken heeft gemaakt met de Nederlandse politie?

- ja
- nee

Zo ja, wat vindt u van het feit dat de Minister prestatieafspraken heeft gemaakt met de Nederlandse politie?

zeer negatief negatief positief zeer positief

Ook de mening van de burgers wordt meegenomen in de prestatieafspraken. Zo gaat één van de prestatieafspraken over het vergroten van de tevredenheid van burgers bij het laatste politiecontact. Wat vindt u hiervan?

zeer negatief negatief positief zeer positief geen mening

Weet u over welke onderwerpen prestatieafspraken zijn gemaakt? U kunt hier meerdere onderwerpen noemen.

(Open antwoord)

Waar vindt u dat met de politie prestatieafspraken over gemaakt moeten worden? U kunt hier meerdere onderwerpen noemen.

(Open antwoord)

Hoe vaak leest of ziet u iets in de media (krant, televisie, tijdschriften) over de politie?

zeer weinig	weinig	veel	zeer veel	geen mening
-------------	--------	------	-----------	-------------

Waar gaan deze berichten meestal over?

(Open antwoord)

Zijn deze berichten meestal positief of negatief?

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
---------------	----------	----------	---------------	-------------

//Mensen die vaak negatieve berichten zien, hebben minder vertrouwen in de politie dan anderen. Maar is dat ook een causaal verband? Daarom wordt volgende vraag ook gesteld.//

<Selectie: (zeer) negatief>

Wat is voor u de belangrijkste reden om berichten over de politie te volgen?

(Open antwoord)

Heeft u in uw familie- of kennissenkring gesprekken over de politie, bijvoorbeeld op verjaardagfeestjes?

1=weinig	2	3	4	5 = veel	geen mening
----------	---	---	---	----------	-------------

Waar gaan deze gesprekken meestal over?

(Open antwoord)

Wordt er in die gesprekken meestal positief of negatief over de politie gesproken?

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
---------------	----------	----------	---------------	-------------

Zijn die gesprekken vooral gebaseerd op beelden van de politie of op persoonlijke ervaringen?

vooral beelden	vooral persoonlijke ervaringen	beiden	geen van beiden	geen mening
----------------	--------------------------------	--------	-----------------	-------------

//Deze vraag is bedoeld om het verschil tussen beelden (imago) en feiten wat scherper te krijgen//

<Selectie: vooral persoonlijke ervaringen >

Hoe lang zijn die persoonlijke ervaringen geleden?

niet langer dan een maand geleden	tussen een maand en een jaar geleden	tussen een jaar en vijf jaar geleden	langer dan vijf jaar geleden	weet ik niet
---	---	--	---------------------------------	--------------

//De vraag over de tijd die de politie aan haar taken besteedt, is vervallen. De antwoorden zijn bekend uit de eerste meting en het is niet waarschijnlijk dat deze ineens zullen veranderen. Maar het is interessant om eens te zien waar de politie haar tijd aan **zou moeten** besteden.//

De politie heeft verschillende taken. We noemen er hieronder een aantal op. Wij vragen u hoeveel tijd de politie volgens u aan elke taak zou moeten besteden. U kunt maximaal 100% verdelen:

1. Criminelen opsporen en arresteren
2. Hulpverlening (bijv. bij ongelukken)
3. Administratief werk op het bureau
4. Bekeuringen uitdelen voor te hard rijden
5. Andere taken

Heeft u de afgelopen twaalf maanden wel eens contact gehad met de politie in uw woonplaats?

ja	nee
----	-----

<Selectie: heeft contact gehad>

Welk oordeel heeft u over de politie bij die gelegenheid? Bent u...

zeer ontevreden	ontevreden	tevreden	zeer tevreden	geen mening
-----------------	------------	----------	---------------	-------------

Heeft dit uw vertrouwen in de politie positief of negatief beïnvloed?

zeer negatief	negatief	positief	zeer positief	geen mening
---------------	----------	----------	---------------	-------------

<Selectie: (zeer) negatief>

Wat had de politie moeten doen om uw vertrouwen wel positief te beïnvloeden?

(Open antwoord)

//Deze vraag is toegevoegd omdat negatieve ervaringen bleken samen te hangen met vertrouwen in de politie. Het is interessant om te weten wat de politie moet doen om hier verbetering in aan te brengen.⁵//

Noot 5 Overigens wordt er momenteel heel veel onderzoek gedaan naar de tevredenheid over het

Dan stellen we u nu een paar vragen over de invloed van burgers op het werk van de politie.

Wilt u zelf meedenken over de problemen die de politie aan moet pakken?

ja	nee	weet niet
----	-----	-----------

Waarom <wel/niet>?

<vraag aangeboden op basis van antwoord bij vorige vraag>
(Open antwoord)

<Selectie: wil meedenken>

Kunt u hieronder aangeven over welke problemen u zou willen meedenken? U kunt meerdere antwoorden geven.

1. Problemen in uw wijk
2. Problemen in uw gemeente
3. Problemen in Nederland

nee	ja
-----	----

<Einde selectie: wil meedenken>

//De vraag over de favoriete manier van inspraak is verwijderd (enquête, wijkbudget, burgerpanel, e.d.). We weten nu hoe men hierover denkt en de kans is klein dat dit ineens zal veranderen.//

Heeft u wel eens de behoefte gehad om invloed uit te oefenen op het politiewerk?

ja	nee	weet niet
----	-----	-----------

<Selectie: heeft wel eens behoefte gehad aan invloed>

Naar aanleiding waarvan had u behoefte om invloed uit te oefenen?
(Open antwoord)

Tot slot willen we nog wat vragen over uzelf stellen

//Hieronder zijn vijf blokjes van vijf vragen over persoonlijkheidskenmerken opgenomen. Hiermee kan per respondent een profiel op de Big Five (nega-

laatste politiecontact omdat dit een onderwerp is in de prestatieafspraken. Het ministerie doet onderzoek, maar ook de politie zelf doet dit. Op basis van dat onderzoek kan met vrij veel zekerheid worden aangegeven wat de politie moet doen voor een 'tevreden klant'.

tieve emotionaliteit, extraversie, openstaan, altruïsme, consciëntieus) worden gemaakt. Het is mogelijk de hele lijst van 25 vragen op te nemen, maar als proxy zou ook voor één of twee blokjes vragen gekozen kunnen worden.//

Geef hieronder per regel aan met welk woord u zichzelf in het algemeen het best beschrijft. Klik op het meest toepasselijke rondje. Als beide termen even sterk opgaan, klik dan op het middelste rondje.

		5	4	3	2	1	
A	Onrustig	o	o	o	o	o	Kalm
B	Graag bij anderen						Graag alleen
C	Een dromer						No-nonsense
D	Beleefd						Kortaf
E	Netjes						Rommelig
F	Voorzichtig						Zeker van zichzelf
G	Optimistisch						Pessimistisch
H	Theoretisch						Praktisch
I	Gul						Egoïstisch
J	Besluitvaardig						Opties open latend
K	Snel ontmoedig						Vrolijk
L	'Open boek'						Gesloten
M	Creativiteit als leidraad						Autoriteit als leidraad
N	Warm						Koud
O	Doelgericht						Makkelijk af te leiden
P	Snel verlegen						'Lak aan de wereld'
Q	Vlot in omgang						Gereserveerd
R	Zoekt het nieuwe						Zoekt het bekende
S	Teamspeler						Onafhankelijk
T	Houdt van orde						Op zijn gemak bij wanorde
U	Snel van slag						Onverstoorbaar
V	Een prater						Een denker
W	Vaagheid is OK						Verkiest duidelijkheid
X	Vol vertrouwen						Sceptisch
Y	Altijd op tijd						Stelt zaken uit

Negatieve emotionaliteit: A, F, K, P, U

Extraversie: B + G + L + Q + V

Openstaan: C + H + M + R + W

Altruïsme: D + I + N + S + X

Consciëntieus: E + J + O + T + Y

//Zie voor de berekening: <http://ftp.castel.nl/~oschw/bg5pim.htm//>

Bent u een man of een vrouw?

man

vrouw

Wat is uw leeftijd?

(leeftijd invullen)

Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

Wij hebben deze gegevens nodig om te kunnen bepalen in welke deel van het land u woont.

.... (cijfers invullen)

Is er een dagblad dat u regelmatig leest?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Telegraaf

De Volkskrant

NRC Handelsblad

Trouw

Algemeen Dagblad

Metro

Spits

Regionaal dagblad

Ander dagblad

Geen dagblad

Naar welke televisiezender(s) kijkt u regelmatig?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Nederland 1

Nederland 2

Nederland 3

RTL 4

RTL 5

RTL 7

SBS 6

Talpa

Net 5

Veronica TV

Andere zender(s)

Ik kijk (bijna) geen televisie

Dit waren alle vragen. Hartelijk bedankt voor uw medewerking aan dit onderzoek. Mocht u nog opmerkingen of vragen hebben, dan kunt u die hieronder kwijt.

(Open antwoord)

Bijlage 3 Waardering van respondenten

Positieve reacties (14 x)

- Dit was een interessant onderzoek.
- Dit soort onderzoeken moeten vaker gehouden worden want een openbaar orgaan als de politie heeft geen vrijbrief.
- Door dit onderzoek ben ik weer lekker aan het denken gezet! Leuk!
- duidelijk en inzichtelijk
- erg leuk om aan dit onderzoek mee te doen
- Goed dat er zo'n interview wordt afgenomen! Erg belangrijk om te weten wat er 'onder de mensen' speelt en wat nog aandachtspunten zijn.
- goed onderzoek zou meer moeten gebeuren zodat de politie nog beter op de hoogte is van wat er onder de mensen leeft
- goede vragen deze keer
- goede vragen lijst !!!!!!!
- hele goede enquête.
- Het was leuk om mee te doen.
- Ik vond dit een fijne enquête
- Vind dit een nuttige enquête.
- Zulke enquêtes mogen vaker gehouden worden. Ik vind dit een goede zaak.

Negatieve reacties (3 x)

- een foute enquête, eenzijdig en suggestief.
- Ik vind het een erg 'gekleurde' enquête waar je als invuller sterk een kant in wordt geduwd. Geen goede vragen en geen goede antwoordmogelijkheden!
- teveel